

Október 9-én a pécsi találkozóval indult a sorozat, ezt október 10-én még három rendezvény követte: Fóton, Székesfehérváron és Nagykanizsán. Október 20-án, kedden volt két újabb bemutató: Győrött és Heves megyében, Sirokon, majd november 13-án, Berhidán az utolsó.

4. felvonás: A járvány és a november elején elrendelt újabb veszélyhelyzeti intézkedések miatt le kellett mondanunk a november 20-21-re tervezett országos találkozó valós térben, személyes jelenléttel történő megrendezéséről, és mint már említettük a bevezetőben, maradt az online bemutatkozás és szakmai értékelés lehetősége. Erről lapunk 15-27. oldalán számolunk be.

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alap Közművelődés Kollégiuma (kértük pályázati munkánk megvalósításának fél évvel történő halasztását), Emberi Erőforrás Támogatáskezelő, Nemzeti Tehetség Pályázat

Bemutatók 2020 őszén – beszámoló

PÉCS – BÓBITA BÁBSZÍNHÁZ

2020. október 9.

Szakmai vendégek: Balla Richárd, Komlóczi Zoltán

Jómagam a büfében állok a kávéra várva, mellettem fiatal színjátszók kérnék jégkrémet, fánkot, túrósipitét. Minden olyan megszokottnak tűnik... Mintha nem is zavarna bennünket, hogy maszkban vagyunk, és az sem, hogy október elején fesztiválozunk. És talán azért nem furcsa ez az egész, mert jó helyen vagyunk, egymás között vagyunk, és izgatottan várjuk, hogy a jelenlévő két csoport bemutathassa, hogy ebben a „furcsa-csonka” évben mivel is készült a tavaszi fordulóra, amit ismert okok miatt csak most, az ősz közepén tud színpadra állítani.

Amikor a **Kék kavics színház** átlépi a Bóbita Bábszínház küszöbét, a dombóvári csoport már saját, bejárásra szánt idejében lakja be a kamaratermet. Énekszó tölti be az előteret is, ahogy a lányokból álló kórus megszólal, kíváncsian hegyezem a fülemet, hogy vajon ismert sorok hangzanak-e fel, de közben igyekszem visszafogni kíváncsiságomat, nehogy *spoilerezzen* bármit is a kis dal. Komlóczi Zoli, moderátor partnerem mint helyi szervező, még az „utolsó simításokat” végzi, eligazítja a kint lévő csoportot, pár perc múlva mehetnek be a térbe, 11-kor kezdünk, ők lesznek az első fellépők. Már jön is ki a kamarából az éneklő lánycsapat egy szem fiú kíséretében, negyedóra és start. Izgulok én is, hiszen gyakorló csoportvezetőként tudom, hogy ezek a legizgalmasabb percek, új térben, új helyszínen, pillanatok alatt konvertálni kell az előadást... Vajon van-e takarás, van-e mindkét oldalon, lesz-e fény hátul, milyen a zenelejátszási lehetőség?... Jó sok kérdés, túl rövid idő.

Aztán 11 órakor már ott ülünk mindannyian, ami jelen esetben 25 főt jelent, játzókkal, rendezőkkel, technikussal, szakmai moderátorokkal együtt.

A magyarhertelendi **Kék kavics színház** kezdi a sort. Elsők és mondhatni, utolsó előttiek is ők a fellépők között!

Kezdődik az előadás. „Hol van Betti?” aggódva fordulnak a játzók egymás felé és mi Zolival úgyszintén egymásra kapjuk tekintetünk: „Ez már vajon a darab?”. De a legszebb jeleneteket mindig az élet írja, a lányok elmaradtak, vidáman fotózkodtak még az előtérben, egy leányzó elrohan értük. Vissza már hárman jönnek. Sebaj, indulunk újra.

„És tessék” – hangzik el az utasítás, de ez nem a csoportvezetőtől (Figura Ede) érkezik, hanem a Rendezőt játszó fiatalembertől, hiszen most egy „próbát” látunk előadásba csomagolva, a csapat a *Brémiai muzsikusokat* állítja színpadra, saját interpretációban. A mesélőként színre lépő szereplő telefonból olvassa fel szövegét. „Miért nem tanultad meg?”, „Bocs, matekdoga volt”, hangzik a válasz. A Rendező ismét beint a kezdést, ahogy beint még egyszer, majd még oly sokszor, hiszen ez a próba nem úgy megy, ahogy ő azt elképzelte. Komédiába illő pillanatoknak leszünk szem és fültanúi, hiszen ebben az elképzelt társulatban senki nem szeretne az lenni, ami, senki nem tudja a szövegét, improvizál helyette lézerpuskát, Tier-Faktort, és oly sok mindent, amit aztán már nem bír cérnával a Rendező, elrohan inkább focizni, mondván, ott majd úgymint minden jobb lesz és könnyebb is, mint instruálni ezt a szedett-vedett csapatot.

A színjátszó csoport – nem az elképzelt, a valódi, a magyarhertelendiek – olyan jóleső játékot mutatnak be, amit öröm nézni. Izgulnak persze, hogyne izgulnának, darálják itt-ott a sorokat, kapkodnak, néha maguk is meg-megakadnak a szövegben, de mindig ott van egy gyors súgás, és már suhanunk is tovább a szédületes sziporkákkal, a kellően pimasz humorral (például amikor saját csoportvezetőjük gitárjátékát merik kritizálni játékosan), hogy megtudjuk, mi is lett a számmal, a kutyával, a macskával és a kakassal, „Nem kakas, lány vagyok!” hangzik el, és a másik csoportból aranyköpésként ismétlik is a nézőtérben „Nem kakas, lány vagyok!”.

Érezhető, hogy ezek a fiatalok szeretik, amit csinálnak, szeretnek együtt játszani, improvizálni és mindenekelőtt szeretnek nevetni. Jó indok volt az önfeledt játékokra a Grimmek meséje, de legközelebb elég lenne az is, ha ezek a fiatalok saját korosztályukról, saját kapcsolataikról alkothatnának egy előadást ezzel a jóleső csibészséggel, lehengerlő bátorsággal. Szorítok, hogy tavasszal legyen erre lehetőségük.

10 perc szünet. Helycserés támadás.

Színpadon a dombóvári **Gézengúzok** csapata (csoportvezető: Nyári Éva). A térben tíz leányzó mint tíz kis fenyő, szépen dúdolván cseperedik és fejlődik, míg nem lesznek szép terebélyes, étellel teli fenyőfák, amik aztán hajóárbócként járhatják a tengert, vagy épp egy család nappaliját ragyoghatják be feldíszítve. De persze nem mindenkinek jut ki egyből a boldogság, van, akinek könnyörögnie kell, hogy elvigyék, hiszen nem elég szép, nem elég terebélyes, nem elég zöld, vagy csak mert nem elég jó. Míg egy napon a kis fenyőt is elviszik, feldíszítik, szobaközepére állítják. Na de mi lesz a sorsa? Annak járjon mindenki utána maga...!

Andersen A fenyőfa című meséjét sok dallal kísérve állítja színpadra a csoport, nem véletlen, mint megtudjuk, zenei iskolából érkeztek a fesztiválra. Nyári Éva csoportvezető azt is elárulja, hogy a csapat első fellépése volt ez, és bár az anyagválasztásban az ő döntése, az előadásban már a gyerekek vágya érvényesült, hiszen mindenképp happy endet szeretettek volna a történet végére, az eredeti, mesei vég számukra túl kegyetlen befejezés lett volna. A szakmai beszélgetésen szintén elhangzik, hogy érdemes lenne szabadabb formákkal, könnyedebb témákkal is foglalkozni, egy szerkesztett játék keretein belül fókuszba kerülhetnének a fiatalok ötletei, és talán a szövegek is természetesebben szólalnának meg a színpadon.

A két előadást, majd a szakmai megbeszélést követően még jut kis időnk, hogy játsszunk közösen. Kihaszználva az októberi napsütést, a szabadban gyűlünk össze, hogy három rövid játékkal zárjuk ezt a remek délelőttöt, ahol a sok nehézség után és ellenére találkoztunk, hogy megünnepeljük a színjátszást, bízva abban, hogy tavasszal már minden a megszokott medrébe kerülhet vissza.

Balla Richárd

GYŐRI – VASKAKAS BÁBSZÍNHÁZ

2020. október 20.

Szakmai vendégek: Patonay Anita, Bauer Ildikó**Arrabona Kicsik – Győr: Ziskola, csoportvezető Szabó Gergely**

„Daniel, aki az osztályunkba jár, a vacsorát Sóderpartinak hívja” – kezdi Siv Widerberg *Sóderparti* című gyermekversét.

A győri Arrabona Kicsik *Ziskola* című életjátékának elején is elhangzik verbálisan a „Sóderparti” kifejezés, és várnám tovább az ismert svéd vers sorait, ám egy vizuálisan erős kezdőképpel egy hasonló, sajátos szertartásra invitál minket a csoport. Bár még maradnánk ennél a képnél, további kibontásra várva, az események pörögnek tovább, olykor keserűbben, olykor mulatságos ötletekkel, kellő iróniával idézve meg a különböző családmodelleket és az ezekben el-eltűnő kamaszhangokat. Párhuzamosan, a kortárs csoportban betöltött szerepükben látjuk viszont őket, a barátságokat, féltékenységet, kirekesztést, testvérharcot, az első bátortalan szerelem sutaságát bemutató helyzetekben, csetlő-botló kamaszokként. Az előadás dinamikája olykor megbicsakló, érződik rajta, hogy – mint megtudtuk – betegségek miatt még az előadás előtti napon is át kellett rendezni egy-egy jelenetet.

De együtt vannak a saját életükből merített mozaikok, a közlésvágy, a forma és a nyelvezet. Élmény olyan gyerekeket látni a színpadon ebben a szerkesztett játékban, akik a saját történeteiket jelenítik meg vidám, keserű, vagy megható interakciókban.

Dobókocka – Kunsziget: A kővé vált birodalom, csoportvezető: Szabó Gergely

Az előadás *A kővé vált birodalom* című orosz népmese színpadi adaptációja. Az előadásban résztvevő gyerekek 2. és 7. osztályos diákok – a korkülönbség ellenére mégis oldott, egyéni színeket is felmutató, remek karaktereket felsorakoztató, és kirobbanó közösségi erőt érzékelhető lírai együttjátszást láthattunk. A játékos életkorának megfelelő színpadi teljesítmény minden részlete kidolgozott. Az átgondolt mozgásokkal és szimbólumokkal, zeneiséggel átítatott mesefeldolgozás varázslatos hangulatot árasztott, a gyerekek lubickoltak a szerepekben, miközben remek ritmusérzéssel és koncentráltan, harmonikus jelenetváltással és térhasználattal, kiemelkedő dinamikával voltak jelen az egész előadásban. A mese és olykor a valóság keverékében minden benne volt. Megmutatkozott, hogy milyen, ha felborul a rend, milyen utakat kell bejárni ahhoz, hogy az visszaálljon. Ez hatalmas munkát, kitartást, a félelem legyőzését, az ártatlan, tiszta érzések megőrzését jelentette. S ezek a legkisebb katonalegénykében mindvégig benne voltak. Állhatatossága jutalmaként a kővé vált birodalom feléledt, s egy pillanatra, mi nézők is átérettük a gyógyulást.

Két hiteles, meggyőző és színházi pillanatokban gazdag előadást láthattunk a győri találkozón. Gratulálunk!

Bauer Ildikó

FÓT, VÖRÖSMARTY MŰVELŐDÉSI HÁZ

2020. október 10.

Szakmai vendégek: Dolmány Mária, Herczeg Diána

Olyan volt a fóti művelődési központ színpadán gyerekeket nézni játék közben, mintha nem is lenne kifordulva a sarkából a világ. Láttam az arcukat, hallgattam ahogy mesélnek, néztem ahogy játszanak, és láttam azt is, hogy a felkészítő tanár nénik mennyire izgulnak értük. Jó érzés

volt, hogy ez olyan megszokott, otthonos és természetes. Nem tudom, hogy milyen lehet – mert soha ezelőtt hasonlót sem tapasztaltam – arctalan, maszkokkal eltakart nézők előtt színházat csinálni. Ha megneveltettek bennünket, igyekeztünk hangosabban kuncogni és nagyon próbáltuk, hogy a szemünkön jobban látszódjon, ha mosolygunk. Hogy érezzék a reakciónkat. Remélem sikerült. Mert az én arcomat biztos nem látták a diákok úgy igazán, nem vehettem le a maszkomat akkor sem, ha hozzájuk beszéltem. Az ő érdekükben. Kevesen voltunk, de nem azért, mert elmaradt volna az érdeklődés, hanem mert nehéz most közösségi rendezvényeken részt venni a korábbiakhoz hasonló felszabadultsággal. Már ha egyáltalán találunk megrendezésre kerülő eseményeket. Épp ezért köszönöm minden pedagógusnak, szülőnek, gyereknek és szervezőnek, hogy a nehezített körülmények ellenére biztosították a lehetőséget. Egy darabig most ebből építkezem. Az otthonos hangulatból és a három produkcióból.

Három csoport érkezett a mini találkozóra. Egy munkamódszer-bemutatót, egy előadás részletét és egy elkészült teljes előadást hoztak nekünk. A körülöttünk található bizonytalan helyzetek sokaságából adódik, hogy minősítés ezen a találkozón nem történt, minden csoportnak egy emléklappal köszöntük meg a munkáját és a felkészítő tanárokkal egy izgalmas és jó hangulatú beszélgetést tartottunk. Egy kislány a nap végén odalépett hozzánk és megkérdezte, ha lenne idén is minősítés, akkor melyik csapat kapott volna aranyat. Elmagyaráztuk, hogy ezt ilyen formában lehetetlen volna eldönteni, hiszen két teljesen eltérő dolgot nem szerencsés összehasonlítani. Egy munkamódszer-bemutató teljesen más terület, mint egy elkészült színházi előadás, és mindegyik a maga területén volt érvényes és tökéletes azon a napon. Láttam rajta, már amennyire a maszk engedte látni, hogy uncsi a válasz. Hát persze... A legnagyobb izgalom maradt el számára azon a napon, a megszokott WSO lezárás. Az pedig megnyugtató, hogy annyira erősek voltak a csapatok a színpadon, hogy alig tűnt fel valakinek az a tény, hogy – érthető okokból – egy csoport kivételével a gyerekek nem tudtak teljes egész produkciókat megmutatni a közönségnek. Ugyanolyan érvényű volt mindhárom. A kislánynak is...

Zsákhangya Nyüzi Színház

Azt mutatták meg nekünk, hogy ők milyen módszerekkel küzdenek meg a csúfolódás témakörével. Azt kell mondjam, igen bátor eszközökkel. Azt a gondolatot hoztam el magammal leginkább, hogy vannak dolgok, amik úgy telepszenek ránk az életben, mint egy súlyos palást. Mint a csúfolódás palástja, ahogy a gyerekek fogalmaztak. Azt pedig így vagy úgy viselnünk kell – rövidebb, vagy hosszabb ideig, de az is lehet, hogy egy egész életen át. Aztán az is megeshet, mint ahogy néhányukkal történt, hogy ez a palást idővel nem súlyos, hanem inkább meleg, puha és megszokott lesz. Mert megtaláljuk a saját pajzsunkat, ami visszalöki a rossz dolgokat, vagy legalábbis auránkon kívül tartja azokat. Láttam és hallottam a gyerekek legbensőségesebb gondolatait a saját védőpajzsukkal kapcsolatban. Betekintést nyerhettem abba, ahogyan elkészítik azt. Az ő tanításuk nyomán el fogom készíteni én is a saját pajzsomat, és nagyon remélem, hogy egyszer én is megmutathatom majd nekik, milyen lett. Mert fontos, hogy ők tanították meg azt, hogy így is lehet.

Muharay Elemér Színpad

Írtam fel éppen a csoport nevét a jegyzetembe, amikor is ők belekezdték előadásuk részletébe. Jó ideig úgy maradt, félig leírva a név... Mert egy pillantás alatt beszívott a nagyon erős jelenlétük, amit nem tudom honnan indítottak, de a mínusz első másodperctől ott volt a színpadon. Koncentrált és remekül felépített előadásrészletet láttam a Teremtés történetéről, a diákok szemének és értelmezésének szűrőjén keresztül. Kiváló ritmusban érkező és jó ízléssel készített humora volt a megszólalásuknak, mozdulataiknak és jelenlétüknek. Mindig van egy energia

(emberi, vagy nem emberi), ami felborítja a teremtői tökéletességet. Itt is ez történt. Ugyan egyelőre ez csak egy részlet a tervezett előadásukból, de már most érezhető, hogy nagyon izgalmas dolgokat fognak még mesélni nekünk az emberi természetről, annak minden szép és kevésbé szép oldaláról. Nagyon remélem, hogy láthatom majd a teljes alkotást.

Az Art Osztály kék csoportja

Egy túlélőshow formájában mutatták meg nekünk azt, hogy mit gondolnak a Föld mai helyzetéről és állapotáról. Az előadás egy bizonyos pontján előkerülő műanyag flakonokból és szemetekből összepréselt Földgolyó nem volt épp vidám látvány... Sőt! De tudomásul kellett venni, hogy igaz. A közönséget aktívan bevonó játékforma egészen nehéz terep, az előre kiszámíthatatlanság tényezője miatt. A csapat mégis bátran és energikusan fogott bele. Sikerral is jártak, a közönség felállt és táncolt, ha kérték, hangokat adtak ki, válaszoltak, együtt lélegeztek a játékosokkal. A legkülönbébb kreatív megoldások jöttek a világegyetemben élő népeesség bemutatására (cserélhető végtagú lények, a szeretet eltűnése ellenére egymásra találó lények, doboz zsüri stb.). Bátor dolog volt, hogy a közönségre hárult az az egyébként korántsem egyszerű morális feladat, hogy szavazza meg, a világúrbán élő népek közül melyiket mentjük meg a kihalástól. Nem tudom meglepő lesz-e valakinek, de... az Ember népre jutott a legtöbb szavazat. Őket kell megmenteni a kipusztulástól. Hmm... Igaz, ami igaz, ők is tűntek a legelveszettebbnek a történetek és a bemutatkozásuk alapján. De nem tudtuk meg, hogy valójában sikerült-e megmenteni őket, mert a túlélőshow házigazdájának mondata után: „Akkor a szavazatok alapján megmentésre kerül...” a függöny turbó sebességgel csukódott össze.

Mi pedig pontosan abban a bizonytalanságban ültünk tovább a nézőtérben magunkkal, az emberiség sorsával kapcsolatban, mint ami nem ritka mostanság a művelődési házon kívül sem.

Herczeg Dia

SZÉKESFEHÉRVÁR, TÁNCHÁZ

2020. október 10.

Szakmai vendégek: Tóth Erzsébet, Golden Dániel

Itt nem maradt el!

Négy produkció csapata érkezett Székesfehérváron a Táncházba, a Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátzó Találkozó Fejér megyei bemutatójára. Már az ajtóban ajándék fogadta az érkezőket: kis flakon fertőtlenítő mindenkinek, hogy egész nap kéznél legyen! Az előtérben pedig máris belecsöppentünk a színház világába, színházi kellékeket nézhetek meg közelebbről a gyerekek és a csekély számú érdeklődő, illetve nem is az érdeklődéssel volt baj, járvány idején a közönségnek is jobbára otthon a helye. És persze – az éppen szereplőkön kívül – maszkban voltunk.

Elsőként a Kodolányi János Gimnázium és Szakgimnázium **Kodócska 2.0 csoportja** lépett színre a *#legyekura* című darabbal, amely William Golding *A Legyek ura* című regényének adaptációja, a rendező, Láposi Anita munkája.

Előző évben, irodalom órán már foglalkoztak a regénnyel (most nyolcadikosok), és két nyári táborozás is segítette, hogy kiforrja magát a produkció, amelynek képeit a film inspirálta, ahogyan a rendező elmondta. Nem akarták veszni hagyni a tavaszra tervezett bemutatót, de most is csak két próba jutott arra, hogy megmutatható legyen. Ahogyan elmondták, még nem érett az előadás, ez egy pillanat a rákészülésben.

Nos, ez a pillanat világos, átgondolt vonalvezetésű előadást jelentett, amelyet erős képek jellemeztek, remek térhasználat, egyszerű jelmezek és eszközök. Átgondolásra érdemes a kagylókürt túl direkt használata, ezúttal ökör szarv formájában. Fegyelmezett gyerekek játszottak, akik adósok maradtak konfliktusok megéltségével. A negatívum természetének körbejárása talán több lehetőséget kínált volna egy előbb előadás megszületéséhez. Ettől függetlenül szép pillanatokban volt részünk a nagyon rokonszenves játszóktól.

A Kincsesbányáról érkezett **Kinder spielen csoport**, a Radnóti Miklós Általános Iskola Kazinczy Ferenc Tagiskolájának diákjait takarja, akik Fekete Heidi vezetésével, rendezésével a település sváb hagyományait, játékait elevenítették fel *Schiffsbrüchige suchen...* magyarul: *Hajótörtek keresnek...* címmel.

Valójában a játék két, egymástól jól elhatárolható részre szakadt. Az első részben a német-sváb játékokat láthattuk egymás után, eszközökkel, kosárával, kötelekkel, gombokkal, majd, a gyermekek által kitalált történetet (1-7. osztályosok), a rendező jóváhagyásával. Mindezt németül, illetve a mesénél időnként magyarul is. Láthatóan a német nyelv színpadi körülmények közötti használata nehézséget jelentett a gyerekeknek, túlságosan lefoglalta őket a megszólalás.

Ami viszont az első pillanattól egyértelmű volt, hogy itt a színpadról csorog a szeretet a rendező felé és vissza. Nem volt izgalom a sváb játékok – néha a kelleténél hosszabb – szünetei között, mert a rendező mindig mondta, hogy mi következik, mint ahogyan valójában oldalról narrálta a mesét is, amely zökkenőkkel ugyan, de rendületlenül haladt előre, különösen, hogy a csoportban vannak olyan – talán másodikos – gyerekek, akik igazgatták az éppen elfeledkező társaikat. Ők mindent tudtak. Túljutottak a szövegeken is, a németen is, a magyaron is.

Valójában a valódi játékhelyzetek hiánya volt az alapvető probléma, amelyről a produkció után beszélgettünk a rendezővel, akiről kiderült, hogy német anyanyelvű, és időnként nehézséget jelent számára olyan anyagok keresése, amellyel talán jobban segíthetné kis csoportját. Egy héten egyszer próbálnak, de igyekezni kell mindig, mert indul az autóbusz hazafelé a gyerekekkel. Azt el kell érniük, mert utána már nincs járat. Új belépői is voltak a produkciónak – az őszi betegségek kiesői miatt –, ők is hősiessen helyt álltak. Végtelenül kedves társaság, boldogan vonultak le a színről.

A bicskei Perlúdium Alapfokú Művészeti Iskola diákjai a **Prelúd Pódium** tagjai. Vezetőjük, rendezőjük Sulyokné Guba Judit. 2015-től dolgoznak együtt és két visszajáró gimnazistával is büszkélkednek.

A legjobb pillanatban kapták el a székesfehérvári bemutatkozási lehetőséget. A Magyar Nyelv Napjára készülnek (november 11.) egy összeállítással, és most volt az a pillanat, amikor van még idő alakítani, színpadra tenni a pillanatnyilag még irodalmi színpados (nem baj), meglehetősen statikus, egyelőre szövegfelmondós, néha olvasós, de már láthatóan a gyerekeknek nagyon is tetsző szövegeket. Ebben aztán megmutathatják, hogyan is tudnak beszélni, mert végre olyan műsorba kerülnek a Romhányi és más szövegek, ahol – jó rendezői megoldásokkal – parádés produkció születhet, és végre a nyelv, a beszéd kerül egy előadás középpontjába, amely nem lehet eléggé fontos mai világunkban, nyelvi állapotunkban. Bennünket is inspirált a hallott, látott félkész „mű”, sokféle tovább lépés lehetőségéről beszéltünk. Kíváncsiak lennénk, hogyan alakul, milyen lesz végül ez a bemutató. Szorítunk a Prelúdium Pódiumnak!

Az ebéd utáni záró produkció szereplőit már részben megismertük, ők a **Kodócska csoport**, Láposi Anita vezetésével. Népmesefeldolgozással készültek *A halhatatlanságra vágó királyfi* címmel.

Az első pillanattól érezhető volt, hogy ez a történet nagyon megtalálta a rendezőt, a csoportot, akik betöltötték a színpadot és együttes erővel, szívvel, hittel álltak ki a halál ellen, a szeretet mellett. Az előadás erénye a gyönyörű együttmozgás, együttes megszólalás, a helyenként látványos ám mégis egyszerű jelmez, a tekintetek, a jól választott zene. A dramaturgiai pontok erősítésével, az átgondoltabb eszközhasználattal, a tekintetek bátrabb megmutatásával még fenyesebb, megrendítőbb előadás születhet.

Az országos találkozóra (ha lenne) a Kodócska csoportot javasolnánk.

Székesfehérváron a szervezők jól végezték dolgukat, gondos vendéglátói voltak az eseménynek. Az éppen nem játszó gyerekek nem csupán kiállítást néztek, de workshopon is részt vehettek, ebédeltünk, és még a nap is kisütött a végére.

Tóth Erzsébet

NAGYKANIZSA – találkozás egy színjátszó műhellyel

2020. október 10.

Szakmai vendég: Perényi Balázs, Regős János

Igazi szakmai találkozó lett a XXIX. Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó Találkozó úgynevezett Zala megyei fordulója. Kénytelen vagyok „úgynevezett”-et írni, hiszen csak egy gyerekcsoporttal találkozhattunk. Hazafelé autózva, az jutott eszembe, hogy tulajdonképpen ez a luxus – hogy az alkotó folyamat közbeni konzultáció – kijárna minden igényes és jó pedagógusi kezekben lévő gyerekcsapatnak.

Mert mi is történt? A járvány miatt a szokásos 14-15 csoportból csak két helyi csapat tudott bemutatkozni, mégpedig a ház (Honvéd Kaszinó Városi Színpada) gyerekcsoportja és a Mozaik Társulat saját színjátszói és gyermek-táncosai. Az előbbitől egy work-in-progress stádiumban lévő, nagyigényű előadás-ígéretet láttunk, a *Valahol Európában* című musicalt. Amint az összpróba lefutott, körberaktuk a székeket – természetesen egymástól másfél méteres távolságra ülve és maszkot viselve! –, és szakmai beszélgetés kezdődött a gyerekek és a vezető pedagógus-rendező, Szollár-Nikolics Zsanna jelenlétében.

Tény, hogy már most is sok munka van az előadásban, a gyerekek és a rendező számos ötletes megoldással igyekeztek a korosztályhoz és a korhoz közel hozni ezt a más korban és körülmények között játszódó történetet. Jót tett az adaptációnak, hogy a csapat meglehetősen vegyes korosztályú. A kiskamaszoktól a felsőbb középiskolásokig találunk köztük színjátszókat. Ennél a darabnál az is előny volt, hogy nem egy intézményből valók a gyerekek, hogy kifejezetten a színjátszás és a művészi tánc okán jönnek össze.

Említették, hogy tulajdonképpen ez volt a harmadik összpróba. Ehhez képest – bár egy kicsit komótosan indult az előadás – tisztán, erős intenzitással szólalt meg a kórus és a szólók is szépen kidolgozottak voltak. Tanácsoltuk nekik, hogy jó lenne, ha találnának maguknak egy másik zenei alapot, mert mintha kiszolgáltatottjai lennének ennek a szintetizátoros változatnak. (Próbáltam segíteni nekik, hiszen Debrecenben és Miskolcon is színre került a darab, de kiderült, ott élő zenei kísérettel játszották, tehát nincs külön felvett zenei alap.) Az sem lenne haszontalan, ha többen megnéznék a klasszikus filmet.

Kértük, kicsit jobban figyeljenek oda a ruhákra/jelmezekre, kellékekre. Megjegyeztük, hogy az előadás most még helyenként túlfegyelmezett, keresniük kéne a felszabadultabb jelenlét lehetőségeit, hogy a térben ne csak a helyükre való pontos és fegyelmezett „beállásról” szólnak a csoportjelenetek. Hogy valahogy meg kéne találniuk itt az anarchia és az együtt/egyszerre mozdulás érzékeny egyensúlyát.

A kiváló táncos csapat jeleneteit, – mely mindig külön betétként, a színpad előtt, lent zajlott – jobban egybe kéne dolgozni az előadással. Jelenleg még teljesen elkülönülnek a fenti történésekről, mintha külön produkciósorot látnánk.

Az első „menet” után következett a szakmai beszélgetés, Perényi Balázs és magam is igyekeztünk hasznos szakmai tanácsokkal szolgálni. A gyerekekkel – az előadásukhoz kapcsolódóan – rövid színházi tréninget is tartottunk, majd még egyszer bemutatták a darabot. Így az egész alkalomnak inkább jó értelemben vett próba-jellege lett, semmint valamiféle kész eredmény bemutatása. Ez oldottá tette a találkozásunkat, és biztosan jó hatással lesz majd a későbbi bemutatóra.

„Kell még dolgoznunk a darabon. Nem csak azért, mert nincs kész, hanem ami jelenetek készen vannak, azokon is szeretnénk még csiszolni, de nagyon nagy reményeket fűzünk ahhoz, hogy egy nagyon jó bemutatót fogunk majd – remélhetőleg nyáron – tartani.” – mondta Szollár-Nikolics Zsanna, a Honvéd Kaszinó Városi Színpada és a Mozaik Társulat vezetője.

A gyerekek után még egy, inkább a „diákszínjászó mezőnybe tartozó előadást is bemutattak nekünk. Egy ún. pajzán népi komédiát, a *Lónak vélt menyasszony*-t, Baranyi Ferenc szövege alapján. Nos, ez az előadás egyelőre még kezdetleges állapotban van, pajzán is, népi is, várja a kidolgozást, hogy majd harsány komédiaként örvendeztesse meg a vásárok, szabadtéri események közönségét.

Regős János

SIROK, MÁTRA MŰVELŐDÉSI HÁZ

2020. október 20.

Szakmai vendég: Nyári Arnold, Tölgyfa Gergely

2020-ban semmi sem úgy történik, mint korábban. Tudja mindenki, hogy miért. Éppen ezért felemelő érzés Sirokra autózni, hogy a WSO megyei fordulói közül egy mini fesztiválon vehessünk részt Tölgyfa Gergely kollégámmal.

Aki egy kicsit is jártas a gyermekszínházban, annak nem ismeretlen Gál Zoltán és Rajnavölgyi Vilmos munkássága. Tudható és várható, hogy nagy szakmai tudással és rutinnal dolgoznak csoportjaikkal, és még annál is nagyobb szívvel és lelkesedéssel. Különleges élmény, hogy most nem ők utaznak másik városba, hogy bemutassák előadásaikat, hanem mi vagyunk oly szerencsések, hogy otthonukba látogathatunk. Érkezésünkkor a gyerekek már a művelődési ház ajtajában várnak. Az első perctől az utolsóig érződik a fesztiválhangulat, bizsereg az egész terem. A PAFF Színpad *A makacs menyecske* című előadása is lelkesítő, majd őket követik a Bendegúzok *A Fagyos királlyal*. A cigány ballada csodálatosan rímel a minket körülölelő világra. A szegény fiú elindul, hogy tüzelőnek való fát vágjon az erdőben. Azonban A Fagyos király erdejébe nem lehet csak úgy belépni, hamar a király börtönében találja magát. Édesanyja keresni kezdi, de amikor megtalálja, szabadítani nem tudja. Csak halott varázspáripája segítségével menekülhet, és szállhat szembe a királlyal. Azonban nagy öröme nincs ok, hiszen a gonosz legyőzéséért nem jár jutalom, újra szegényen indulhat fáért a fiú, de most már szabadon.

Vissza a START mezőre... Az előadás formanyelve remekül illeszkedik a történethez. A fekete-fehér tónusú jelmezek, eszközök segítenek, hogy a szereplőkön keresztül a lényegre koncentráljunk, és már az első pillanatban súlyként nehezedik ránk a nyomasztó önkényes hatalom színtelen kivetülése. Ritkán látni gyermekszínház előadásokban jól használt bábokat. Itt egy hatalmas, kétembernyi óriásbáb segít megjeleníteni a királyt, melynek mozgatásához legalább 3-4 fiatal szükséges, hogy a testet és a karokat is mozgatni tudják. Igazi kihívás technikailag

mozgatni, a történetben pedig legyőzni őt. Az előbbi feladat a csoport fiú tagjainak jut (ők bírják el), míg a történet főhősét egy lány játssza. Nézőként azt gondoltam, hogy ez is az aktualitás miatt van, de a szakmai beszélgetésen megtudom, hogy nem volt ilyen szándék. A hatalmas báb segít a díszlettelen térben eligazodni, irányokat kijelölni, igazán jó ötlet. A zenék használata is illeszkedik a balladához. Élő gitárzene kíséri a fiút az útján ezt váltja néhol fémcsatazaj, vagy egyéb effektként szolgáló gépzene. De még ennél is erősebb, drámai hatása a csend, amivel bátran élnek az előadás készítői. Szívszorogató, amikor az anya próbálja megmenteni a fiát, de a kezek nem érik el egymást a börtön rácsain keresztül. És igazán erőteljes, rémisztő az erdő kórusa, közös mozgása, ahogy a király parancsát teljesítve rabságba vetik a fiút. Az egész előadás jellemzője, hogy a résztvevő fiatalok koncentráltan, nagyon komolyan teszik a dolgukat, senki nem lóg ki, igazi csapatmunka nézői lehetünk. Persze igazán örömteli az lenne, ha sok lehetőségük lenne bemutatni ezt az előadást, de ez idén nem így volt. Ez egy picit érződik is. Az előadás ritmusa néhol döccen, de úgy gondolom ez lenne az, ami eltűnne, mire az országos gálára jutna a csapat. Sajnos ez idén nem így lesz. Pedig ott lenne a helyük. Én azonban azon szerencsések közé tartozom, akik láthatták a Fagyos királyt és így továbbra is lelkes rajongója vagyok Gál Zoltán és Rajnavölgyi Vilmos színházi és pedagógiai munkájának.

Nyári Arnold

Széna vagy szalma?

Az idei évben Rajnavölgyi Vilmos rendezésében a siroki PAFFF Színpad tagjai *A makacs asszony* (Székely asszony és az ördög) című népmesét dolgozták át és állították színpadra. Az alaphelyzet nagyon is tréfás és életszagú: egy fiatal házaspár a szülőkhöz látogatóba menet megpillant egy boglyát. Összevesznek rajta, hogy széna vagy szalma. A menyecske annyira megsértődik, hogy megnémul, mindaddig, amíg a férje el nem ismeri az ő igazát. A család számára olyan meglepő cserfes lányuk hallgatagsága, hogy először betegnek, később már halottnak is hiszik. A makacs asszony végül hagyja magát el is temettetni. Majd a sírban jut eszébe, hogy azért ez lehet, túlzás volt a részéről és elátkozza magát, „hogy az ördög vinne el”. Természetesen meg is jelenik az ördög és a makacs, erős, bátor asszony felpattan a hátára. Az ördög sehogy sem képes szabadulni az asszonytól, így lepaktál a férjjel, hogy gazdaggá teszi őt, ha megszabadítja az asszonytól. Megkötetik az egyezség és a férj megszabadítja – amolyan archaikus stílusban, elveri a feleségét – az ördögöt. Majd az előadás további részében láthatjuk, ahogy az ördög beteljesíti ígéretét és gazdaggá teszi komáját. A terv az, hogy három király egy-egy lányába belebújik az ördög és amikor „megbetegednek”, a Férj előáll mint gyógyító, és az „Indulj, komám!” felkiáltással kiűzi az ördögöt. Jutalmul a Férj aranyat kap a hálás királyoktól. Az első kettő akció sikerrel zárul, ám a harmadik lány annyira megtetszik az ördögnek, hogy semmilyen felszólításra nem hajlandó kibújni a királylányból. Majd hirtelen megvilágosodik a Férj és az asszonnyal fenyegeti meg az ördögöt, mire az rögtön menekülőre fogja. Férj és feleség pedig, ha békeességben nem is, de gazdagságban biztos élnek tovább az életüket.

Na, igen. Azok a fránya emberi játszmák – jutott eszembe, amikor elkezdődött a színjáték a két házastárs között. Egy csomó ehhez hasonlatos közhelyes élethelyzetet láttam, csináltam már jómagam is. Elöl vagy hátul nyomja-e az ember a fogkrémes tubust? Lehajítja-e a legény a véccélőket esemény után vagy se? Itt a helye a dugóhúzóznak? Miért néztél úgy rá? Nem megyek veled sehova, amíg... És ezekben a – később már talán teljesen nevetséges – helyzetekben erősödhetnek meg régi kibeszéletlen konfliktusok. Megkapó jelenet, amikor megérkezik a pár a családi találkozóra. Az addigra vérig sértődött asszony már meg se mukkan. Ül egy széken és tiltakozólag keresztbe teszi a kezét, morcosan elmereng a távolba. A család tagjai, akik eddig cserfesnek, energikusnak, harciasnak szokták meg, most teljesen elhűlnek az apatikus állapottól.

Nem tudják kódolni az új lányuk képét, így rögtön temetni is kezdik. A lényeg a két szereplő kitartó „küzdelmére”, ám a mese végkimenetele rámutat, hogy ha a két fél elfogadná a másik negatív értékeit, akkor mindketten egy csodálatos élet kapujában találhatják magukat.

A játszókön a szeretve csinálás művészete látszott. Ami számomra mindennél fontosabb, mert lehet nagy az az ing, ha az ember lelke benne hatalmas. Minden hibát, pontatlanságot azonnal megbocsátunk, vagy észre sem vesszük, ha azt látjuk, hogy ami történik a színpadon, az élő, szerethető, organikus. A játék szeretete és az egymásra figyelés az, ami irigylésre méltó a színi színjátszós közösségben.

Tölgyfa Gergely

BERHIDA, II. Rákóczi Ferenc Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola 2020. november 13.

Szakmai vendég: Sz. Pintér Rozália, Zalavári András

Verőfényes, szinte tavaszi napsütésben érkeztünk Berhidára, hogy két színjátszó csoport – a **PERESZKE** és a **PERSZE** – próbáját megnézzük.

Mivel a vírushelyzet miatt a művelődési ház bezárt, így a színpad helyett a Berhidai II. Rákóczi Ferenc Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolában a drámafoglalkozások helyszínéül szolgáló tanteremben találkoztunk a gyerekekkel és vezetőjükkel, Fésüs Évával.

Először a PERESZKE tagjai, a „kicsik” mutatkoztak be. Ők a kezdők, 2-3. osztályosok (9 lány, 3 fiú), többségük szeptembertől csatlakozott a csoporthoz. Érthető tehát, hogy ők alapozó, előkészítő gyakorlatokat, játékokat mutattak meg, melyeket rendezőjük csokorba szerkesztett, hogy azok gördülékenyen kövessék egymás.

Éva „kívülről” figyelte őket, egy-egy hívószó segítségével jelezte a következő gyakorlatot, a játékok indítását rábízta a már tapasztaltabb csoporttagokra.

A foglalkozás (próbarészlet) célja: az egymásra figyelés, és a koncentráció erősítése volt, mindez beszédgyakorlatokhoz társítva.

Minden játékos gyakorlat a társakkal való, egymásra figyelő közös „alkotást” segítette. Így gyakorolták a közös versmondást („színes” versek), játékkal összekötve – melynek során egyéni megszólalásra is volt alkalom –, a ritmust megtartva, majd hangszín-, hangerőváltó, szövegmegeállító gyakorlatok következtek. Ezeknél más-más gyerek lehetett az irányító szerepében. A kis bemutató résztvevői a figyelemmegosztást is gyakorolhatták, egy bonyolultabb feladatban figyelniük kellett a szövegre, mozgásra, és a társakkal való szemkontaktus megtartására is. Végül a gyerekek a csoport által választott „lövöldözős” – szintén koncentrációs – játékot játszották a PERSZE tagjaival együtt.

A foglalkozás zárásaként egy kis szertartás keretében körben, kézfogással, egymás szemébe nézéssel, szóban is megköszönték egymásnak a közös játékot.

A rövid, kb. 15 perces próbán ízelítőt kaphattunk a csoportban zajló komoly alapozó, sok játékkal fűszerezett színjátszó-tevékenységből, melynek során a gyerekek végig derűsek, oldottak maradtak, s ez, valamint a bemutatott gyakorlatok sokszínűsége kétségkívül vezetőjük hozzáértését dicséri.

A kezdő csoport bemutatóját követte a **PERSZE** csoport (7 felső tagozatos lány) *Világvége 2.0* című majdani előadásának néhány részlete.

Ebbe az életjátékba a gyerekek – többek között az idej „vírushelyzet” kapcsán is kialakult – bizonytalanságaikat, kételyeiket, félelmeiket gyűjtötték össze. A színpadi játék a gyerekek öt-

leteiből, szövegeiből alakult, azokat felhasználva szerkesztette a csoportvezető. Jó érzékkel távolította el a gyerekeket a COVID-tól, hiszen ebben a játékban a tudósok a közelgő világvégét jósolják meg „csalhatatlanul”, és az attól való félelem generálja az ábrázolt jelenségeket.

A hétköznapi tevékenységek kapcsán mutatják be a szülőkből, gyerekekből kialakuló félelmet, feszültségeket, de kissé ironikusan megmutatják a helyzet kapcsán a médiából, főleg az internetről rájuk, rájuk zúduló valós és álhíreket, félinformációkat, melyek között lehetetlen eligazodniuk, de mégis óriási hatással vannak rájuk és a környezetükre. Pontos képet festenek a fogyasztói társadalom anomáliájáról, a világvége/a teljes megsemmisülés árnyékában is az eladásra, a „csak neked, csak most!”, a „vegyed, vigyed!”, „ez kell neked!”, „mert te megérdemled!” elvet követő kereskedelmi fogásokról, és az ezeknek bedőlő vevői magatartásról. Noha az életjáték a valódi világvége „eljövetelét” sugallja, a zárókép utáni „fricska” – *megjelenik a futár a megrendelt akciós kávéfőzőgéppel* – mégiscsak táplál némi reményt, hogy van még élet a világvége után is!

A játsszók a színpadi játékban mindössze kétféle eszközt használnak, okostelefonokat, és hula-hoppkarikákat. A telefonokat rendeltetésszerűen (ébresztésre, telefonálásra, üzenetküldésre, internetes böngészésre stb.), a karikákat szimbolikusan, különböző terek, tárgyak, időnként fogalmak jelölésére használják. Ötletes és plasztikus megoldás, amikor az egyik jelenetben a szereplők saját feszültségüket/problémájukat „adják”/pakolják egymásra, s ez nemcsak szövegben, hanem az egyre gyűlő karikák egymásra aggatásában is megjelenik, vagy amikor az egyik szereplő szinte „elveszik” az internetről rázúduló hírek között, szó szerint belegabalyodik a karikákba.

Az eszközhasználaton kívül még a színpadi játék hatását erősítik a jó helyen alkalmazott zenei betétek és a fénytechnika is.

A – főpróbának tekinthető – előadásrészlet alatt a játsszók végig koncentráltan, egymásra figyelve játszottak, látszik, hogy ez a sajátjuk, közös alkotás. Az is kitűnik, hogy ők egy közösség tagjai, félsszavakból, pillantásokból értik egymást, ez érzékelhető volt az egyes elakadások, tévesztések áthidalásából. Kétségekívül ez a többéves együttjátszás, gondolkodás eredménye/hozadéka.

A bemutató kapcsán a megfelelő térhasználatot csak elképzelni tudtuk, mivel színpad helyett egy tanteremben voltunk, ahol a játsszók időnként túl közel kerültek egymáshoz, nem volt lehetőségük az egyes gesztusok, reakciók pontos kijátszására. A különböző mozdulatsorok időnként esetlegesen sikeredtek, még kimunkálatlanok. Némi gyakorlásra vár az elhangzó szövegek artikulációja is.

Természetesen ezek a hiányosságok mind javíthatók, gyakorolhatók, és reméljük, hogy tavasszal egy pontosított, jobban kidolgozott, ötletekkel még tovább dúsított, megfelelő térben bemutatott előadást láthatunk a PERSZE csoporttól.

Sz. Pintér Rozália
Zalavári András

Online országos gyermekszínpad „találkozó”

Mint a *Felelős szerkesztő jegyzetében* lapunk 4. oldalán említettük, a 2020 novemberének elején elrendelt újabb veszélyhelyzeti intézkedések miatt le kellett mondanunk a november 20-21-re tervezett (júniusról halasztott) országos találkozó valós térben, személyes jelenléttel történő megrendezéséről. Maradt az online bemutatkozás és szakmai értékelés lehetősége.